

YLEISEN, TEHOSTETUN JA ERITYISEN TUEN JÄRJESTÄMISEN PERIAATTEET JA PALVELURAKENNE JYVÄSKYLÄSSÄ

OPPIMISEN JA KOULUNKÄYNNIN TUKI

Tukea ohjaavat periaatteet

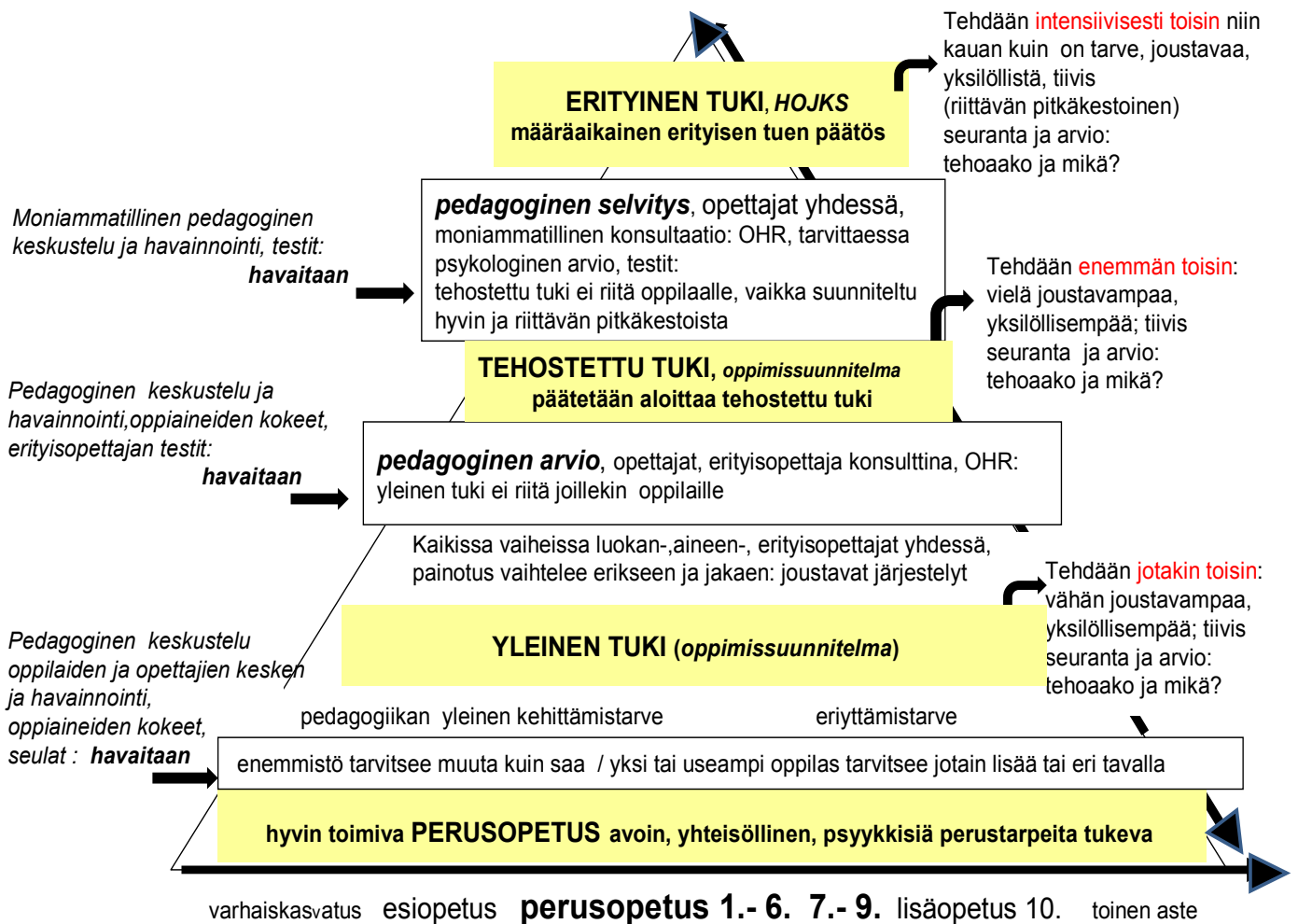
Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan kaikkien oppilasta opettavien tehtävänä on ohjata oppilasta oppiaineiden opiskelussa, auttaa häntä kehittämään oppimisen taitojaan ja valmiuksiaan sekä ehkäisemään ennakolta opintoihin liittyvien ongelmien syntymistä.

KESKEISET PERIAATTEET	TOIMINTA
"Hyvä koulu kaikille"	<p>Jokainen oppilas saa laadukasta perusopetusta, joka tukee oppilaan oppimista ja tervettä psyykkistä kasvua ja kehitystä.</p> <p>Opetusta ja kasvatusta toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa.</p> <p>Koulukohtaisen opetussuunnitelman toteuttamista leimaavat</p> <ul style="list-style-type: none">- riittävät ja tarkoituksenmukaiset rakenteet- selkeä johtajuus- jaetut vastuut- suunnitelmallisuus- sitoutuminen yhteisiin käytänteisiin ja pelisääntöihin- avoin ja rakentava vuorovaikutus- jatkuva seuranta <p>Tuen tarpeet havaitaan varhain ja kouluille sekä alueille turvataan riittävät, laadukkaat ja tulokselliset tukitoimet.</p> <p>Opettajien valmiutta ohjata erilaisia oppijoita ja kohdata tuen tarpeita lisätään ja kehitetään jatkuvan täydennyskoulutuksen sekä työnohjauksen avulla.</p> <p>Oppilashuollon käytänteitä yhtenäistetään ja erityiskoulujen roolia ohjausta ja konsultaatiota antavina yksikköinä kehitetään luontaisena osana opetuksen kuntakohtaista ja alueellista palvelujärjestelmää sekä moniammatillista yhteistyötä. Oppilashuollon palvelut löytyvät kootusti sähköisestä palveluhakemistosta.</p>

KESKEISET PERIAATTEET	TOIMINTA
<p>”Lähikoulu-periaate”</p>	<p>Jyväskylän perusopetuksen lähikoulu-periaatteen mukaisesti tehostetun ja erityisen tuen tavoitteina on toimia siten, että oppilaalla, jolla on erilaisia pedagogisia tarpeita, on tasa-arvoinen ja täysivaltainen osallisuus lähikoulun palveluihin fyysisesti, toiminnallisesti ja sosiaalisesti.</p> <p>Opetuspalvelut järjestetään lähikouluperiaatteen mukaan siten, että se tukee oppilaan osallisuutta ja oppimista koulun sijainnista, koosta tai muista oppimisympäristöön liittyvistä tekijöistä huolimatta.</p> <p>Alueille ja kouluille turvataan riittävät mahdollisuudet joustaviin pedagogisiin ratkaisuihin ja tarkoituksenmukaiset osa-aikaisen erityisopetuksen ja oppilashuollon resurssit.</p> <p>Opetus järjestetään turvallisessa oppimisympäristössä siten, että oppilaan etu toteutuu.</p> <p>Pienryhmiä muodostettaessa tulee ratkaisujen perustua diagnoosien sijasta ensisijaisesti oppilaan pedagogisiin tarpeisiin.</p> <p>Pienryhmässä opiskelevalle erityistä tukea saavalle oppilaalle on koulussa nimetty oma yleisopetuksen kotiluokka. Oppilas integroituu mahdollisuuksiensa mukaan tähän kotiluokkaan.</p> <p>Opetuksen erilaisten tukipalvelujen tulee lähtökohtaisesti olla kaikkien oppilaiden saatavilla koulun koosta tai sijainnista riippumatta. Tehdyn pedagogisen arvion pohjalta päätetään oppilaan tarvitsemat tukipalvelut.</p>
<p>”Osallisuus ryhmään tasavertaisena jäsenenä”</p>	<p>Koulun toimintakulttuuri ja ilmapiiri tukevat lasten ja nuorten kokemusta tasavertaisesta osallisuudesta ryhmään ja omaan kouluun. Koulun aikuisten ja oppilaiden yhteistoiminnallisuutta kehitetään ja tuetaan.</p> <p>Kouluhyvinvointia tuetaan kannustamalla suvaitsevaan, oikeudenmukaiseen ja toiset huomioonottavaan käyttäytymiseen.</p>
<p>”Hyvät eväät opinpolulle”</p>	<p>Opetuksen toteuttamisessa käytetään ja luodaan oppilaan onnistumista tukevia menetelmiä ja työtapoja sen sijaan, että odotetaan oppilaan selviytyvän opetukselle asetetuista tavoitteista.</p> <p>Tuen tarpeiden varhainen havaitseminen ehkäisee ennalta vaikeuksien kasaantumista. Opetuksen ja oppilashuollon toteuttamisessa painottuvat ennaltaehkäisevinä toimenpiteinä opetuksen eriyttäminen, joustavat pedagogiset ryhmittämiset, tiimi- ja/tai samanaikaisopetus ja tukiovetus.</p> <p>Tuen varhainen havaitseminen johtaa välittömiin toimenpiteisiin ja tarkoituksenmukaisten tukitoimien suunnitteluun sekä toteuttamiseen.</p> <p>Opetuksen laadun arviointi ja tuen tuloksellisuuden seuranta sekä ohjaus on jatkuvaa ja toimii opetuksen suunnittelun ja järjestämisen perustana.</p>

KESKEISET PERIAATTEET	TOIMINTA
"Joustavat nivelet"	<p>Lapsen ja nuoren opinpolun siirtymävaiheita valmistellaan ja toteutetaan yhteistyössä lähettävän ja vastaanottavan tahon kanssa sekä koulun sisäisenä että koulusta toiseen suuntautuvana yhteistyönä.</p> <p>Nivelvaihteyttä varten kehitetään tarkoituksenmukaisia hallintokuntarajat ylittäviä käytänteitä opetuksen ja ohjauksen kannalta välttämättömien tietojen siirtämiseksi uudelle opetuksen järjestäjälle. Kaikessa nivelvaiheen työssä toimitaan moniammatillisesti sekä yhteistyössä kotien kanssa.</p> <p>Koulutuokasnivel, esimerkki esiopetus—1. lk nivelprosessista: http://aatami/sivistystoimi/opetustmi/Tyoryhmat/Opetussuunnitelmatyoryhma/opetussuunnitelmatyoryhma/koulunalkunivel.ppt</p>

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen tasot

vanhemmat: kaikki toiminta yhteistyössä vanhempien kanssa **oppilashuoltoryhmä:** suunnittelu, organisaatio, seuranta

(Kuva: Jarkko Hautamäki, Helsingin yliopisto)

Tukea annetaan opetuksen ja kasvatuksen luontaisena osana yleisenä, tehostettuna tai erityisenä tukena. Seuraavassa kuviossa on esitetty kolmiportainen tuki tiivistetysti .

YLEINEN TUKI	TEHOSTETTU TUKI	ERITYINEN TUKI
Kodin ja koulun välinen yhteistyö	Oppilaan ohjaus	Erityisen tuen päätös ja HOJKS Osa-aikainen erityisopetus Kokoaikainen erityisopetus
Eriyttäminen	Oppilashuollon tuki	Oppilaan ohjaus
Tukiopetus	Oppimissuunnitelma	Oppilashuollon tuki
Kerhotoiminta	Osa-aikainen erityisopetus	Aamu- ja iltapäivätoiminta 1.-5.
Aamu- ja iltapäivätoiminta 1.-2.	Avustajapalvelut	Apuvälineet
Osa-aikainen erityisopetus	Pedagoginen arvio	Avustajapalvelut
Oppimissuunnitelma	Pedagoginen selvitys	Vammaispalvelut 1.-9.

Kaikilla tuen tasoilla keskeisenä toimintaperiaatteena on varhainen tukeminen, jolla tarkoitetaan vaikeuksien ennalta ehkäisemistä tunnistamalla tuen tarpeet ajoissa ja kohdentamalla tarkoitukseenmukaiset tukitoimet yhteistyössä oppilaan huoltajan, oppilaan opettajan, erityisopettajan ja oppilashuollon henkilöstön kanssa.

Varhainen puuttuminen edellyttää valmiuksia havaita, tunnistaa ja havainnoida oppilaan kehityksessä tapahtuvia muutoksia ja mahdollisia kehitysriskejä sekä kohdentaa tarpeenmukaisia tukitoimia. Jatkuvalle täydennyskoulutuksella lisätään opettajien ja avustajien valmiuksia oppimisen ja koulunkäynnin tukemiseen sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin lisäämiseen.

Opiskelun ja koulunkäynnin yleinen tuki

Yleisen tuen toteutuminen merkitsee opetusta tukevaa toimintakulttuuria, joka rakentuu suunnitelmallisuudelle, tavoitteellisuudelle ja rakentavalle yhteistyölle.

Koulun koko henkilökunnan tehtävänä on yhdessä oppilaan huoltajien kanssa tukea oppilaan koulunkäyntiä, oppimista ja myönteistä kasvua sekä kehitystä.

Kiinnittämällä huomio koulun toimintakulttuuriin ja tehostamalla yleisen tuen toteutustapoja ja käytänteitä opiskelun tuen painopiste siirtyy enemmän kaikkien oppilaiden parhaaksi. Samalla ehkäistään ennakolta vaikeuksien kumuloitumista ja vähennetään erityisen tuen painottumista opetuksen yksipuolisena tukimuotona.

Jo yleisen tuen aikana oppilaalle voidaan laatia oppimissuunnitelma.

([sähköinen lomake YTO Wilmassa](#)).

Yleisellä tuella tarkoitetaan esim. seuraavia toimia

- opettajan toteuttama opetuksen eriyttäminen
- opettajan toteuttama opetuksen eriyttäminen ja tukiopetus
- opetusryhmässä on käytössä koulunkäyntiavustajan/kouluohjaajan tuki
- ryhmän opetuksessa käytetään samanaikaisopetus-, pari- tai tiimimalleja
- opetuksessa käytetään pedagogisina ratkaisuna joustavia ryhmiä
- opettajalla käytettävissä osa-aikaisen erityisopettajan konsultaatio- ja ohjauspalvelut.

YLEINEN TUKI	TOIMINTA
<p>Kodin ja koulun yhteistyö</p>	<p>Huoltajalla on ensisijainen kasvatusvastuu lapsesta ja nuoresta. Koulu tukee huoltajaa oppilaan oppimisessa ja koulunkäynnissä toimimalla aloitteellisenä toimijana kodin ja koulun välisessä yhteistyössä</p> <p>Hyvä, tiivis yhteistyö antaa mahdollisuuden huoltajille osallistua koulun kulttuuriin, olla mukana jakamassa oppilaan opetukseen, oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyviä ratkaisuja.</p> <p>Yleisen tuen toteutumisen perustana on riittävä oppilaantuntemus, joka saavutetaan paitsi opettajan ammatillisen osaamisen niin myös tiiviin kodin ja koulun välisen yhteistyön tuloksena.</p> <p>Tiivis yhteistyö ja oppilaan turvaverkkojen muodostuminen edellyttää opettajan aktiivista aloitetta.</p> <p>Lähtökohtana on keskinäinen kunnioitus ja luottamuksen rakentaminen ja sen ylläpitäminen.</p> <p>Yhteistyöpalaverissa tuetaan yhteistyössä oppilaan koululaiseksi kasvamista ja selkeytetään vastuualueet oppilaan, opettajan ja huoltajien kesken. Esimerkiksi säännölliset arviointikeskustelut toimivat erinomaisena yhteistyöfoorumina.</p>
<p>Eriyttäminen</p>	<p>Opetusta voidaan eriyttää esim. pedagogisesti vaikuttamalla oppimissisältöjen laatuun, laajuuteen tai menetelmään kohdentuvana toimenpiteenä, tukiopetuksen avulla tai koulunkäyntiavustajan tuella.</p> <p>Yleisen ja tehostetun tuen keinoja (mm. eriyttäminen) on koottu yleisen tuen oppimissuunnitelman liitteeseen: YTO1 http://aatami/sivistystoimi/opetustmi/Tyoryhmat/Erityisopetus/Erityinen_tuki/</p>
<p>Joustavat ryhmittelyt</p>	<p>Joustavat opetus- ja oppimisympäristön järjestelyt (monipuoliset opetusmenetelmät, oppilasryhmittelyt, opettajien aktiivinen yhteistyö).</p>
<p>Oppilaan ohjaus</p>	<p>Oppilaan ohjaamista ja valmentamista tarvitaan koko opinpolun aikana (oppimistaitojen harjaannuttaminen, erilaisten oppimisstrategioiden opettaminen ja huomioon ottaminen). Ohjauksen tarve korostuu erityisesti opinpolun nivelvaiheissa.</p>
<p>Tukiopetus</p>	<p>Laadukas tukiopetus (suunnitelmallisuus, tavoitteellisuus, jatkuvuus, arviointi) tukee ja helpottaa oppimista ja ehkäisee vaikeuksien kumuloitumista.</p> <p>Tukiopetusta voi antaa myös työjärjestyksen salliessa vapaana oleva opettaja. Tällöin tukiopetus voidaan sijoittaa joustavasti oppilaan työjärjestykseen. Tukiopetusta voidaan antaa myös ennakoivasti.</p> <p>Aloitteen tukiopetukseen tekee pääsääntöisesti opettaja. Myös oppilas tai huoltaja voi toivoa tukiopetusta.</p>

--	--

YLEINEN TUKI	TOIMINTA
Kerhotoiminta	<p>Oppilaan kasvua ja kehitystä tukeva kerhotoiminta</p> <ul style="list-style-type: none"> - kerhojen lajit, sisällöt - kerhoista tiedottaminen - osallistujien seuranta - kerhoista hyötyvien rekrytointi <p>Kerhojen tarjonnasta päättävät koulut lukuvuosittain.</p>
Aamu- ja iltapäivätoiminta	<p>Aamu- ja iltapäivätoiminnan avulla tuetaan oppilaiden kasvua ja kehitystä sekä parannetaan oppimisvalmiuksia. Työtapana on poikkihallinnollinen yhteistyö ja joustava tiedonsiirto yhteistyössä huoltajien kanssa.</p> <p>Aamu- ja iltapäivätoiminnan periaatteet ja käytännöt: http://www.jyvaskyla.fi/opetus/perusopetus/jalkkari</p>
Osa-aikainen erityisopetus	<p>Osa-aikaisen erityisopettajan roolissa painottuvat luokanopettajan/aineenopettajan konsultointi ja ohjaus sekä samanaikais- tai tii- miopettajana toimiminen.</p> <p>Erityisopettaja toimii jäsenenä koulu yhteisössä, jonka toimintakulttuuria leimaavat pedagogisten oppimista, kasvua ja kehitystä tukevien menetelmien ja työtapojen jatkuva etsiminen yhteistyössä opettajien kanssa eikä niinkään erillisen opetuksen järjestäminen diagnoosien mukaan tai tukiopetuksen antajana toimiminen.</p> <p>Erityisopettaja toimii oppimisvaikeuksien ehkäisemisen ja lievempien oppimisvaikeuksien korjaamisen konsulttina, kokoaa luokanopettajat teemakokouksiin, välittää lukemisen ja kirjoittamisen sekä matematiikan oppimista tukevia erityismateriaaleja oppilasryhmälle tai yksittäiselle oppilaalle. Työskentelyn painopiste siirtyy oppiaineesta oppilaan/oppilaiden kasvun ja kehityksen kokonaisvaltaiseen ohjaamiseen: mitä oppilas jo osaa, mistä hän selviytyy, mitä ja miten asioita tulee harjoitella.</p>

Tehostettu tuki

Jos oppilaan saama yleinen tuki ei riitä, aloitetaan toimenpiteet tehostetun tuen toteuttamiseksi. Tehostetun tuki merkitsee määrällisesti ja laadullisesti jotakin enemmän kuin yleisen tuen aikana kohdennetut tukitoimet. Tehostettu tuki on jatkuvampaa tukea, jonka avulla tuetaan oppimista ja kasvua sekä ehkäistään oppilaan oppimiseen, sosiaaliseen vuorovaikutukseen, kehitykseen tai oppimiseen liittyvien ongelmien kasvamista tai kasautumista.

Tehostettua tukea annetaan, kun

- opetusta on eriytetty
- oppilas on saanut tukiopetusta
- oppimisen tilannetta on pohdittu yhdessä huoltajien kanssa
- opetusta on järjestetty joustavasti ryhmitellen, samanaikaisopetuksena

- osa-aikainen erityisopettaja ja luokanopettaja/aineenopettaja ovat arvioineet oppilaan oppimisen tilannetta ja erityisopettaja on antanut oppilaan opettajalle ohjausta oppimisvaikeuden huomioonottamiseksi esim. menetelmä- tai materiaalivalinnoilla
- pedagoginen kuntoutuminen edellyttää osa-aikaisen erityisopettajan apua jatkuvasti ja säännöllisesti

Tuen suunnitelmallista ja tuloksellista toteuttamista varten luokanopettaja tai aineenopettaja laatii pedagogisen arvion yhteistyössä erityisopettajan kanssa oppimisen ja koulunkäynnin tilanteesta sekä tarvittavista toimenpiteistä.

(Sähköinen lomake Pedagoginen arvio Wilmassa)

Pedagogisen arvion perusteella oppilaalle laaditaan oppimissuunnitelma.

Myös tehostettuun tukeen sisältyvät opetuksen eriyttäminen ja joustavat opetusjärjestelyt, jotka toteutetaan tiimi- ja samanaikaisopetuksena, tukiopetuksena ja/tai osa-aikaisena erityisopetuksena. Tehostetun tuen vaiheessa ei oppiaineiden oppimääriä yksilöllistytä.

Tehostetun tuen toteutumista seurataan.

Oppilaan subjektiivisiin oikeuksiin kuuluu saada esim. apuvälineitä tai oppilashuollon palveluja. Näiden palvelujen osoittaminen ei myöskään edellytä välttämättä erityisen tuen päätöstä.

TEHOSTETTU TUKI	TOIMINTA
Oppilaan ohjaus	Tehostetun tuen aikana oppilaalle annetaan oppilaan kehitystasosta ja tarpeista lähtevää toiminnallista ryhmä- ja/tai yksilöohjausta sekä oppilaan oppimisvalmiuksien tietoista ja suunnitelmallista tukemista.
Oppilashuollon tuki	http://www.peda.net/veraja/jyvaskyla/oppilashuolto
Oppimissuunnitelma	Tehostetun tuen suunnittelun, toteuttamisen ja seurannan välineenä käytetään oppimissuunnitelmaa. Oppimissuunnitelman laadinnassa ovat lähtökohtana havainnot oppilaan vahvuusalueista ja niistä tiedoista ja taidoista, jotka jo sujuvat hyvin. Kehittämistä tai tukea tarvitseviin kasvun tai oppimisen alueisiin liitetään suunnitelma tavoitteista ja menettelyistä, joilla tavoitteisiin pyritään ja kasvun ja kehityksen sekä opetukseen osallistumisen edellytykset turvataan. Oppimissuunnitelma perustuu ensisijaisesti pedagogiseen arvioon. (Sähköinen lomake Pedagoginen arvio Wilmassa) (Sähköinen lomake Tehostetun tuen oppimissuunnitelma TTO Wilmassa)
Osa-aikainen erityisopetus	Osa-aikaisen erityisopettajan toimenkuvassa painottuvat ohjauksen, konsultoinnin ja joustavien opetusratkaisujen lisäksi oppilaan oppimisvaikeuksien kuntouttaminen ja emotionaalisten ja sosiaalisten taitojen ohjaaminen. Osa-aikaisen erityisopetuksen käytänteiden yhtenäistämiseksi jokaiselle alueelle luodaan yhteistyötä ja käytänteitä sekä opettajien täydennyskoulutautumista edistävä toimintamalli.

Oppimissuunnitelman laadinta ei edellytä erityisen tuen päätöstä, mutta se voidaan tarvittaessa liittää myöhemmin osaksi oppilaalle laadittavaa henkilökohtaista opetuksen järjestämistä koskevaa suunnitelmaa eli HOJKSia.

Tehostetun tuen aikana oppimissuunnitelma sisältää myös suunnitelman oppilaan opinto-ohjelman toteuttamiseksi. Erillisellä opinto-ohjelmalla tarkoitetaan luetteloja niistä oppiaineista ja aineryhmistä, joita oppilas opiskelee lukuvuoden aikana. Opinto-ohjelmasta on mainittu myös paikallisessa opetussuunnitelmassa. Opinto-ohjelman mukaan tapahtuva opiskelu ei edellytä erityisen tuen päätöstä eikä HOJKSin laadintaa. Opinto-ohjelman mukaan etenevä opetus tulee kyseeseen esimerkiksi pitkäaikaissairaiden oppilaiden kohdalla tai niiden oppilaiden osalta, joiden opetus järjestetään kotiopetuksena.

Erityinen tuki – Erityisen tuen päätökseen perustuva opetus

Erityisen tuen päätöksen valmistelu

Jos yleinen ja tehostettu tuki eivät riitä, siirrytään seuraavaan opinpolun tukivaiheeseen eli erityisen tuen antamiseen. On huomattava, että erityisen tuen käsite on laajempi ja erityisopetuksen antaminen on yksi osa sitä. Oppilasta opettavat opettajat laativat erityisen tuen päätöstä varten pedagogisen selvityksen, josta ilmenee arvio siitä millaisia pedagogisia ja oppilashuollollisia järjestelyjä tarvitaan oppilaan oppimisen ja kasvun ja koulunkäynnin tueksi. Pedagogiseen selvitykseen kirjataan oppilaan vahvuudet, taidot ja suoriutumisen sekä keskeiset tukitarpeet. Selvityksestä tulee myös käydä ilmi oppilaan saaman tehostetun tuen muodot ja sen tulokset. Pedagogisen selvityksen laatimisessa käytetään apuna arviointia oppilaan oppimisen taidoista. Oppimistaitojen arviointi ohjaa erityisen tuen päätöksen jälkeen oppilaalle laadittavaa henkilökohtaista opetuksen järjestämistä koskevaa suunnitelmaa eli Hojksia.

Oppimistaitojen arviointi:

http://aatami/sivistystoimi/opetustmi/Lomakkeet/lomakkeet/erityisopetuksen%20lomakkeet/Hojks_liite_oppimistaitojen%20arviointi.doc

Pedagogisen selvityksen tueksi voidaan tarvittaessa liittää psykologin tai lääkärin lausunto oppimisedellytyksistä tai sosiaalinen selvitys oppilaan tilanteesta. Erityisen tuen kohdentamisen ja erityisopetuksen antamisen perustana olevat seikat kootaan moniammatillisena yhteistyönä.

(Sähköinen lomake Pedagoginen selvitys Wilmassa)

Erityisopetuksen antamisen perusteista, suoritettavista arvioinneista ja tukitoimien toteuttamisesta neuvotellaan aina huoltajan kanssa ennen päätöksen tekemistä. Huoltajaa tulee siis aina kuulla.

http://aatami/sivistystoimi/opetustmi/Lomakkeet/lomakkeet/erityisopetuksen%20lomakkeet/suostumus_lapsen_ottamiseksi_erityisen_tuen_piiri.dot

Erityisen tuen päätös voidaan tehdä ennen esi- tai perusopetuksen alkamista myös oppilaille, jotka tarvitsevat psykologin tai lääkärin tekemän arvion mukaan jatkuvaa ja monialaista erityistä tukea eikä heidän voida katsoa hyötyvän yleisestä eivätkä tehostetusta tuesta. Tällöin voidaan siis edetä tuen portaissa ilman yleisen ja tehostetun tuen vaiheita. Vastaavasti em. psykologin tai lääkärin lausunto on välttämätön liite erityisen tuen päätökseen.

Erityisopetuksen tavoitteena on auttaa ja tukea oppilasta siten, että hänellä on tasavertaiset mahdollisuudet oppivelvollisuuden suorittamiseen edellytyksensä mukaisesti yhdessä ikätovereidensa kanssa.

Erityisen tuen päätös

Päätös erityisestä tuesta voidaan tehdä vasta tehostetun tuen toteuttamisen jälkeen. Erityisen tuen päätös tehdään pedagogisen selvityksen perusteella ja oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma Hojks. Erityisen tuen päätöksestä tulee ilmetä kaikki ne erityisen tuen muodot, joita oppilas oppimisen ja koulunkäynnin turvaamiseksi tarvitsee ja erityisopetuksen järjestämispaikka, opetuksessa tarvittavat resurssit, avustaja- tai muut oppilashuoltopalvelut sekä tarvittaessa oppiaineiden oppimäärien yksilöllistäminen.

Hallinnollisen päätöksen oppilaalle osoitettavasta erityisestä tuesta tekee oppilaan lähikoulun rehtori. Päätös on määräaikainen. Erityisen tuen tarvetta arvioidaan uudelleen ainakin toisen vuosiluokan päättyessä ja ennen siirtymistä seitsemännelle vuosiluokalle tai aina tarvittaessa. Erityisen tuen päätökseen voi hakea muutosta. Erityisen tuen päätöksessä tarvittavat lomakkeet:

http://aatami/sivistystoimi/opetustmi/Tyoryhmat/Erityisopetus/Erityinen_tuki/Mankola%205.5.2011/Erityinen_tuki_VIPS.doc

http://aatami/sivistystoimi/opetustmi/Lomakkeet/lomakkeet/erityisopetuksen%20lomakkeet/suostumus_lapsen_ottamiseksi_erityisen_tuen_piirii.dot

Jos oppilaalla ei ole enää erityisen tuen tarvetta, tehdään päätös oppilaan opiskelusta ja opetuksen tukitoimien järjestämisestä yleisen tai tehostetun tuen mukaan.

Päätöksen perusteeksi liitetään huoltajan suostumus, pedagoginen selvitys oppilaan oppimisesta ja moniammatillisen oppilashuoltoryhmän lausunto tai muun asiantuntijan suorittama tutkimus tai arvio.

(Sähköinen lomake Pedagoginen selvitys Wilmassa)

11 –vuotisen oppivelvollisuuden tarvitsevat ja/tai vaikeasti vammaiset oppilaat

Jos on ilmeistä, ettei lapsen ole mahdollista saavuttaa perusopetukselle säädetyjä tavoitteita yhdeksässä vuodessa vammaisuuden tai sairauden vuoksi, alkaa oppivelvollisuus yhtä vuotta säädetyä aikaisemmin ja kestää 11 vuotta. Pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevan tulee osallistua oppivelvollisuusvuonna järjestettävään esiopetukseen. Pidennetty oppivelvollisuus alkaa siinä vuonna, jona lapsi täyttää kuusi vuotta.

Huoltajat hakevat oikeutta pidennettyyn oppivelvollisuuteen lähikoulun rehtorilta lääkärin lausunnon perusteella. Kun suositus pidennetystä oppivelvollisuudesta on saatu kirjallisena, voivat huoltajat hakea oikeutta heti, mutta viimeistään oppivelvollisuuden alkamisvuonna (sinä vuonna, jona lapsi täyttää kuusi vuotta) kouluun ilmoittautumisen yhteydessä. Päätöksen pidennetystä oppivelvollisuudesta tekee lähikoulun rehtori. Päätöksen perusteena on oltava aina lääkärin tai psykologin lausunnot. Päätös valmistellaan yhteistyössä huoltajan ja päivähoidosta tai esiopetuksesta vastaavien henkilöiden ja palveluohjaajien kanssa. Rehtori lähettää tiedon päätöksestä perheen suostumuksella lapsen päivähoitopalveluihin.

11 –vuotisen oppivelvollisuuden oppilaat kuuluvat aina erityisen tuen päätöksellä opiskelevien oppilaiden piiriin ja heille laaditaan HOJKS.

ERITYINEN TUKI	TOIMINTA
<p>Erityisen tuen päätös ja HOJKS</p>	<p>Erityisen tuen päätöksen tekeminen (ohjeistus s. 8)</p> <p>Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma eli HOJKS.</p> <p>Jokaiselle erityisen tuen päätöksen saaneelle oppilaalle laaditaan henkilökohtainen, opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS)</p> <p>HOJKS laaditaan moniammatillisena yhteistyönä oppilaan huoltajien ja oppilasta opettavien ja/tai kuntouttavien tahojen kanssa</p> <p>HOJKSista ei tehdä hallinnollista päätöstä. Oppilaan oikeusturvaan vaikuttavat asiat siirretään hallintopäätöksenä tehtävään erityisen tuen päätökseen, josta on valitusoikeus.</p>

ERITYINEN TUKI	TOIMINTA
	<p>HOJKS toimii ensisijaisesti pedagogisena asiakirjana ja sisältää suunnitelman siitä, miten erityinen tuki ja sen osana erityisopetus toteutetaan siten, että oppilaan oppimista tuetaan kokonaisvaltaisesti ja oppimisedellytysten mukaisella tavalla.</p> <p>HOJKSin lähtökohtana ovat oppilaan vahvuudet ja myönteiset havainnot oppilaan edistymisestä sekä onnistumista tuottavat sisällölliset ja menetelmälliset ratkaisut.</p> <p>HOJKS sisältää oppiainekohtaisen tai toiminta-aluekohtaisen tavoitesuunnitelman, suunnitelman pedagogisista menetelmistä, yleisopetukseen integroinnin tavoista ja laajuudesta sekä tarvittavista tukitoimista</p> <p>HOJKSin tehtävänä on tukea pitkäjänteisesti oppilaan yksilöllistä oppimisprosessia ja siihen kirjataan seurannan tulokset ja suunnitelma siitä, miten oppimisen edistymistä arvioidaan</p> <p>(Sähköinen lomake HOJKS Wilmassa)</p>
<p>Oppimäärän yksilöllistäminen</p>	<p>Oppimäärän yksilöllistäminen erityisen tuen aikana</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppiaineen tavoitteita yksilöllistetään asettamalla oppiaineen tavoitteet oppilaan oppimisedellytysten mukaan - oppimäärän yksilöllistäminen edellyttää aina erityisen tuen päätöksen ja HOJKS:n laatimisen - HOJKSissa selvitetään yksilöllistetetyt oppiaineet, yksilöllistämisen perusteet, sisällöt ja keinot sekä tavoitteiden

	<p>saavuttamisen menetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppilaan oppimisedellytysten tunteminen edellyttää oppilasta opettavien, kasvattavien ja/kuntouttavien tahojen keskinäistä yhteistyötä ja paneutumista oppimisen taitojen arviointiin ja pedagogisen selvityksen tekemiseen <p>http://aatami/sivistystoimi/opetustmi/Lomakkeet/lomakkeet/erityisopetuksen%20lomakkeet/Hojks_liite_oppimistaitojen%20arviointi.doc</p>
Oppilaan ohjaus	<p>Erityisen tuen aikana oppilaalle annetaan oppilaan kehitystasosta ja tarpeista lähtevää toiminnallista ryhmä- ja/tai yksilöohjausta sekä oppilaan oppimisvalmiuksien tietoista ja suunnitelmallista tukemista oppilaan HOJKS:ssa esitetyllä tavalla.</p>
Oppiaineesta vapauttaminen	<p>Oppimäärän yksilöllistäminen on ensisijainen vaihtoehto ennen oppilaan vapauttamista oppimäärän suorittamisesta. Mikäli päädytään oppiaineesta vapauttamiseen, ratkaistaan yhdessä huoltajien kanssa, miten vapautuneet viikkotunnit oppilaan kohdalla käytetään - korvataanko tunnit toisella oppiaineelle vai lyhennetäänkö oppilaan viikkotyöaikaa.</p>

Oppilashuollon tuki	<p>Oppilashuollon tavoitteena on oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä hyvinvoinnin edistäminen koko kouluyhteisön ja oppilashuollon henkilöstön toiminnalla.</p>
Apuvälineet	<p>Vammaisella ja muulla erityistä tukea tarvitsevalla oppilaalla on oikeus saada maksutta opetukseen osallistumisen edellyttämät tulkitsemis- ja avustajapalvelut, muut opetuspalvelut ja erityiset apuvälineet. Oppilaan oma koulu arvioi apuvälineiden tarpeen ja rehtori neuvottelee niiden hankkimisesta sivistyspalvelukeskuksen kanssa.</p>
Avustajapalvelut	<p>Tulkitseminen ja avustaminen yleisen, tehostetun tai erityisen tuen aikana: Koulut anovat avustajaresurssit erikseen määritellyn ohjeistuksen mukaan.</p>
Osa-aikainen erityisopetus	<p>Erityisen tuen päätöksen perusteena ovat oppilaan vakavat oppimisvaikeudet ja yksilöllisen tuen tarve. Osa-aikaisen erityisopettajan resurssi kohdennetaan oppilaan HOJKS:ssa selvitettyyn spesifin oppimisen esteen poistamiseen tai kuntouttamiseen.</p>
Opetuksen järjestäminen erityisen tuen päätöksellä pienryhmissä tai erityiskou-	<p>Jos oppilaan opetusta ei voida järjestää muun opetuksen osana, vaan osin tai kokonaan pienryhmässä tai erityiskoulussa, oppilas ohjataan moniammatillisena yhteistyönä toteutetun arvioinnin tuloksena pienryhmään:</p> <ul style="list-style-type: none"> - STARTTI -luokka (tehostettu tuki)

lussa	<ul style="list-style-type: none"> - koulun oma joustava pienryhmä (erityinen tuki) - alueellinen joustava pienryhmä (erityinen tuki) - Diagnosiperustaiset pienryhmät - YPR (yksilöllistetyn opetuksen pienryhmät lievästi kehitysvammaisille lapsille) ja autististen lasten pienryhmät, toimivat erityisluokkatyyppisesti - HOPE -ryhmä, kuntakohtainen pienryhmä 1.-6. lk - JOPO, joustava perusopetus 7.-9.lk
Toiminta-alueittain tapahtuva opetus	<p>Toiminta-alueittain tapahtuva opiskelu (sisällöt, linjaukset, tavoitteet)</p> <p>Opiskelun sisällöt laaditaan tukemaan oppilaan kasvua ja kehitystä mahdollisimman monipuolisina siten, että lisäopetuksen tarve vähenee</p>

Jyväskylän kaupungin erityisen tuen palvelurakenne 1.8.2011 alkaen

Tuen resurssit ja palveluverkosto

Opetuksen tuen resurssit ja palveluverkosto tarkistetaan vuosittain huomioiden kouluverkon kehittyminen ja tilankäytön tehokkuus. Tuen resurssien kohdentaminen koordinoidaan perusopetusalueilla (alurehtori). Tukea tarvitsevien koulutulokkaiden sijoittelun ja koordinoinnin valmistelevat alurehtorit.

Oppilaan oppimista tuetaan ensisijaisesti oppilaan omassa koulussa yleisen ja tehostetun tuen avulla. Jos oppilaan tuen tarve on niin vahvaa ja kokonaisvaltaista, ettei tehostettu tuki riitä, järjestetään erityisen tuen piiriin kuuluvia tukitoimia.

Pienryhmissä tapahtuva opetus

Tehostettua ja erityistä tukea voidaan antaa erilaisissa pienryhmissä, joista osa toimii koulun omana tukitoimena, osa alueellisina (STARTTI -ryhmät, koulukohtaiset ja alueelliset pienryhmät) tai diagnosiperusteisina pienryhminä (autistien opetusryhmät ja kehitysvammaisten opetusryhmät YPRIT) tai koulujen yhteisenä kuten HOPE -ryhmät, jotka toimivat sairaalakoulun yhteydessä. Pienryhmien sijaintikoulut on esitetty tämän esitteen loppuun sijoitetuissa karttakuvissa.

Pienryhmässä annettava opetus järjestetään oppilaiden tarpeiden ja koulujen resurssien perusteella sekä joustavuuden ja tarkoituksenmukaisen tuen järjestämisen periaatteella. Oppilaalle kohdennettavan tuen laatu ja määrä sekä järjestämistapa kirjataan yleisen tuen seurantakorttiin (Wilma: liite YTO1), tehostetun tuen vaiheessa pedagogiseen arvioon, ja erityisen tuen vaiheessa opetuksen tukitoimien toteutustapa kirjataan oppilaan HOJKS:iin. Pienryhmässä annettavien tukitoimien tuloksellisuutta arvioidaan oppilaskohtaisissa palavereissa.

Pienryhmien kuvaus

- **Koulukohtaiset pienryhmät**, toiminnan järjestämisen suunnittelee ja resursoi oppilaan lähikoulu
 - laskennallinen ryhmäkoko 10 oppilasta
 - oppilailla kotiluokka yleisopetuksessa

- **STARTIT – tehostettua tukea koulutulokkaille**
 - joustava koulunaloitus
 - tehostetun tuen ryhmä alkuopetuksessa
 - syksyllä 2011 kuusi starttiluokkaa: oppilaan joustava liikkuminen yleisopetukseen
 - alueellinen ryhmä
 - samanaikaisopetus
 - 6 ryhmää, laskennallinen ryhmäkoko 8-10oppilasta

- **Alueelliset pienryhmät 1-6**
 - jokaisessa ryhmässä on laskennallisesti 10 oppilaspaikkaa
 - erityisen tuen ryhmä (valtaosalla ryhmän oppilaista erityisen tuen päätös)
 - jokaiseen ryhmään varataan muutama pysyväispaikka intensiivijakson toteuttamista varten
 - oppilasvalinta suoritetaan alueellisesti oppilaalle laaditun pedagogisen selvityksen perusteella (aluerhetti, OHR)
 - oppilaan pienryhmässä opiskeluun sisältyvät tunnit kirjataan oppilaan oppimissuunnitelmaan (tehostettu tuki) tai HOJKSiin (erityinen tuki)
 - oppilailla kotiluokka yleisopetuksessa

- **7-9 luokkien pienryhmäopetus**
 - yläkouluilla on 2-4 erityisopettajaa (koulun koosta riippuen), joista tarvittaessa 1 opettaja toteuttaa erityistä tukea pienryhmäperiaatteella
 - erityisen tuen joustava pienryhmä (valtaosalla ryhmän oppilaista erityisen tuen päätös)
 - oppilailla kotiluokka yleisopetuksessa

- **Autististen lasten opetusta järjestävät pienryhmät**
 - Autismiopetusta järjestetään [Kypärämäen](#), [Viitaniemen](#) ja [Vaajakummun](#) kouluissa.
 - Opetuksesta vastaavat erityisluokanopettajat tukena koulunkäyntiavustajat.
 - Autismiopetuksen oppilailla on pääsääntöisesti 11- vuotinen oppivelvollisuus.
 - Jokaiselle oppilaalle laaditaan henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS).
 - Opetuksessa tehdään yhteistyötä lähikuntien kanssa.

- **YPR eli yksilöllistä opetusta antava pienryhmät**
 - Yksilöllisen opetuksen pienryhmät tarjoavat erityisopetusta 11-vuotiseen oppivelvollisuuteen otetuille oppilaille, joilla on kehitysvammadiagnoosi tai vaikeita ja laaja-alaisia oppimisvaikeuksia. Kaikissa ryhmissä on erityisluokanopettajan lisäksi koulunkäyntiavustajia. Ryhmäkoko on 8 oppilasta.

- **Valmistava opetus**
 - Oppilaille järjestetään [valmistavaa opetusta](#), maahanmuuttajien tukiovetusta, [oman äidin kielen opetusta](#) sekä [suomi toisena kielenä](#) -opetusta.

Vieraskielisille oppilaille järjestetään perusopetukseen valmistavaa opetusta. Valmistavaan opetukseen osallistuvat kaikki kaupunkiin saapuvat vieraskieliset oppilaat lukuun ottamatta englanninkieliseen opetukseen osallistuvia.

Valmistavassa opetuksessa noudatetaan omaa opetussuunnitelmaa. Oppilas on valmistavassa opetuksessa yleensä noin lukuvuoden, minkä jälkeen oppilas siirtyy oman asuinalueensa kouluun. Peruskouluun valmistavaa opetusta annetaan vuosittain vaihdellen eri kouluissa.

- **JOPO** eli joustavaa perusopetusta toteuttavat ryhmät.
 - ryhmäkoko 10 oppilasta
 - ryhmiä on Jyväskylässä kaksi (Vaajakoski ja Huhtaharju)
 - JOPO ei ole tehostetun eikä erityisen tuen ryhmä, ryhmän oppilaspaikkaa haetaan, tarkempi ohjeistus hakumenettelystä em. koulujen rehtoreilta

- **HOPE** eli tukijakso-opetus sairaalakoulussa
 - Tukijaksoja järjestetään 1-6 ja 7-9 vuosiluokkien oppilaille osana erityistä tukea Jyväskylän sairaalakoulussa.
 - Tukijaksopaikkoja on jyväskyläläisille oppilaille 2 x 8 ja ympäristökunnista tuleville oppilaille 4.

Kenelle?	<p>Koulunkäynnin tukijakso voidaan järjestää oppilaalle, jonka oppimiseen tai koululaiseksi kasvamiseen tarvitaan tukea oman koulun yleisen, tehostetun ja erityisen tuen lisäksi.</p> <p>Tukijaksopaikan saamisen edellytyksenä on hoitosuhde erikoissairaanhoidon poliklinikalle tai Perheneuvolaan, joiden edustajat seuraavat oppilaan psykososiaalista kasvua ja kehitystä osallistumalla oppilaan koulupalaveriin ja toteuttamalla oppilaalle laatimaansa hoito- tai kuntoutussuunnitelmaa.</p> <p>Tukijaksopaikasta päättää sairaalakoukun rehtori. Oppilas säilyttää oman koulupaikkansa koko tukijakson ajan</p>
Ennakoivat toimenpiteet	<p>Tukijaksopaikan saaminen edellyttää, että oppilaalle on käynnistetty tukitoimia oman koulun tehostettua ja erityistä tukea, oppilashuollon tai muiden tukitoimia tai kuntoutusta antavien tahojen toimesta.</p> <p>Tukijakson aloittaminen ratkaistaan tapauskohtaisesti omalla koululla järjestettävässä palaverissa yhteistyössä oppilaan, huoltajien ja oppilaan oman koulun opettajien ja oppilashuoltohenkilöstön sekä sairaalakoulun edustajan kanssa. Palaveria varten oman koulun opettajat ja oppilashuollon henkilöstö kokoavat selvitykset oppilaan vahvuuksista ja tukea tarvitsevista alueista sekä annettua tehostetusta tai erityisestä tuesta.</p> <p>Oppilaalle laadittu pedagoginen selvitys toimitetaan sairaalakouluun.</p>
Tukijakson aloittaminen	<p>Oman koulun rehtori tekee päätöksen opetuksen järjestämisestä tukijaksolla (PL § 18).</p>

	<p>Tulopalaverissa huoltajat täyttävät OPPILAAKSI TULO -lomakkeen, oppilaalle laaditaan KOULUSOPIMUS, johon kirjataan tukijakson tavoitteet ja eri osapuolten vastuut.</p> <p>Sairaalakoulun lomake: Koulusopimus Sairaalakoulun lomake: Ilmoitus sairaalakouluun tulevasta oppilaasta</p>
Tavoitteet ja sisällöt	<p>Tukijakson sisältö suunnitellaan yhdessä oppilaan, huoltajan ja kotikoulun opettajan kanssa siten, että se tukee vanhempien tekemää kasvatustyötä ja oppilaan sopeutumista jakson jälkeen takaisin kotikouluun. Yhdessä sovittujen tavoitteiden toteutumista seurataan palavereiden ja reissuvihkon avulla.</p> <p>Tukijakson tavoitteina voivat olla</p> <ul style="list-style-type: none"> - omien vahvuuksien löytäminen ja huomioiminen - vuorovaikutustaitojen kehittäminen - oman oppimisen ja koulunkäynnin selkiytyminen esim. oppimissuunnitelman laatiminen - oppilaan lähiverkoston aktivoiminen tukemaan oppilaan kasvua ja oppimista ja kehitystä <p>Oppiainekohtaiset sisällöt noudattavat kotikoulujen opetussuunnitelmia</p>
Arviointi	<p>Opetussuunnitelman tavoitteiden toteutuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - todistukseen ei tule erillistä merkintää tukijaksosta - arviointi suoritetaan yhdessä oppilaan ja oman koulun opettajien kanssa <p>Psykososiaalisen kasvun ja kehityksen tukeminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tavoitteiden toteutumista arvioidaan säännöllisesti koulupalavereissa, joihin osallistuvat oppilaan ja hänen huoltajiensa lisäksi oppilaan tukiverkostossa toimivat henkilöt
Moniammatillisuus ja yhteistyö	<p>Tukijakson onnistuminen edellyttää, että opetus ja tukitoimet sekä hoito tai muu kuntoutus toteutuvat suunnitellulla tavalla ja osapuolet sitoutuvat verkostomaiseen työtapaan.</p> <p>Mikäli oppilaalla on asiakkuus sosiaalitoimen palveluihin, palvelusuunnitelmaa noudatetaan ja sosiaalitoimen edustajat osallistuvat oppilaan koulupalaveriin.</p> <p>Oppilaan tilanteen niin edellyttäessä, tukitoimitahot arvioivat viipymättä olemassa olevien hoito- ja/tai kuntoutussuunnitelmien riittävyttä tai tarkoituksenmukaisuutta yhdessä koulun kanssa.</p> <p>Oppilaan oppimista, kasvua ja kehitystä tukevat henkilöt sitoutuvat oppilaan kuntoutukselle asetettuihin tavoitteisiin ja noudattavat tehtyjä sopimuksia. Laiminlyönnit johtavat tukijaksopaikan menettämiseen.</p>

Erityiskouluissa tapahtuva opetus

Huhtarinteen koulu

Huhtarinteen koulu on keskisuomalaisten kuntien yhteinen erityiskoulu, joka sijaitsee Huhtaharjun koulukeskuksessa (os. Kangasvuorentie 22). Huhtarinteen koulu on tarkoitettu lapsille, joilla on toimintaa tai oppimista rajoittava liikuntavamma, neurologinen vamma tai pitkäaikaissairaus. Oppilaat voivat saada koulupäivän aikana erilaisia terapioiden. Opetus ja kuntoutus perustuvat oppilaiden yksilöllisiin edellytyksiin. Huhtarinteellä järjestetään myös iltapäivätoimintaa (Jälkkäri), jonka ohjaajina toimivat koulunkäyntiavustajat

- ryhmäkoko 8 oppilasta / ryhmä
- 3 koulunkäyntiavustajaa / ryhmä
- esteetön oppimisympäristö

Oppilaspaikkaa haetaan erillisellä vammaisopetuksen hakulomakkeella maaliskuun loppuun mennessä. Hakemukset osoitetaan koulun rehtorille.

Hakulomake:

http://aatami/sivistystoimi/opetustmi/Lomakkeet/lomakkeet/erityisopetuksen%20lomakkeet/hakemus_vammaisopetukseen.dot

Päiväharjun koulu

Päiväharjun koulu antaa opetusta vaikeimmin kehitysvammaisille oppilaille. Koulu toimii kahdessa yksikössä:

- Säynätsalossa, peruskouluikäisiä vaikeimmin kehitysvammaisia oppilaita
- Kypärämäessä, lisäopetus peruskoulun päättäneille kehitysvammaisille nuorille ja Elämäntaitojen yksikkö 7-9 luokkalaisille kehitysvammaisille oppilaille.

Päiväharjun koulun opetussuunnitelma jakautuu kolmeen osaan: vaikeimmin vammaisten opetukseen, lisäopetukseen sekä Elämäntaitojen yksikön opetukseen. Opetussuunnitelmia toteutetaan toiminto-alueittain ja oppilaalle laadittavan HOJKS:n edellyttämällä tavalla. Ryhmäkoko on 6 oppilasta. Lisäopetuksen opiskelijoille laaditaan henkilökohtainen oppimissuunnitelma (OSUMA). Oppilaspaikkaa haetaan erillisellä vammaisopetuksen hakulomakkeella maaliskuun loppuun mennessä. Hakemukset osoitetaan koulun rehtorille.

Hakulomake:

http://aatami/sivistystoimi/opetustmi/Lomakkeet/lomakkeet/erityisopetuksen%20lomakkeet/hakemus_vammaisopetukseen.dot

Jyväskylän sairaalakoulu

Sairaalakoulun Haukkalan yksikkö toimii osoitteessa Haukanpesäntie 22 ja Kukkumäen yksikkö osoitteessa Keskussairaalantie 19, rakennus 4. Koulun toiminnot yhdistetään uuteen koulurakennukseen (Kukkulan koulu) Keskussairaalanmäelle maaliskuussa 2012.

Sairaalaopetusta annetaan lasten- ja nuorisopsykiatrisissa, neurologisissa, foniatriassa tai somaattisissa tutkimuksissa tai hoidossa oleville perusopetusikäisille lapsille ja nuorille. Oppilaat tulevat koko Keski-Suomen maakunnan alueelta. Opetus järjestetään yksilö- tai ryhmäopetuksena. Yksilöopetusta järjestetään tarpeen vaatiessa myös osastoilla. Opetuksen toteuttamistapa määritellään yhdessä hoidon kanssa. Opetuksen järjestämisessä otetaan huomioon oppilaan tila ja jak-

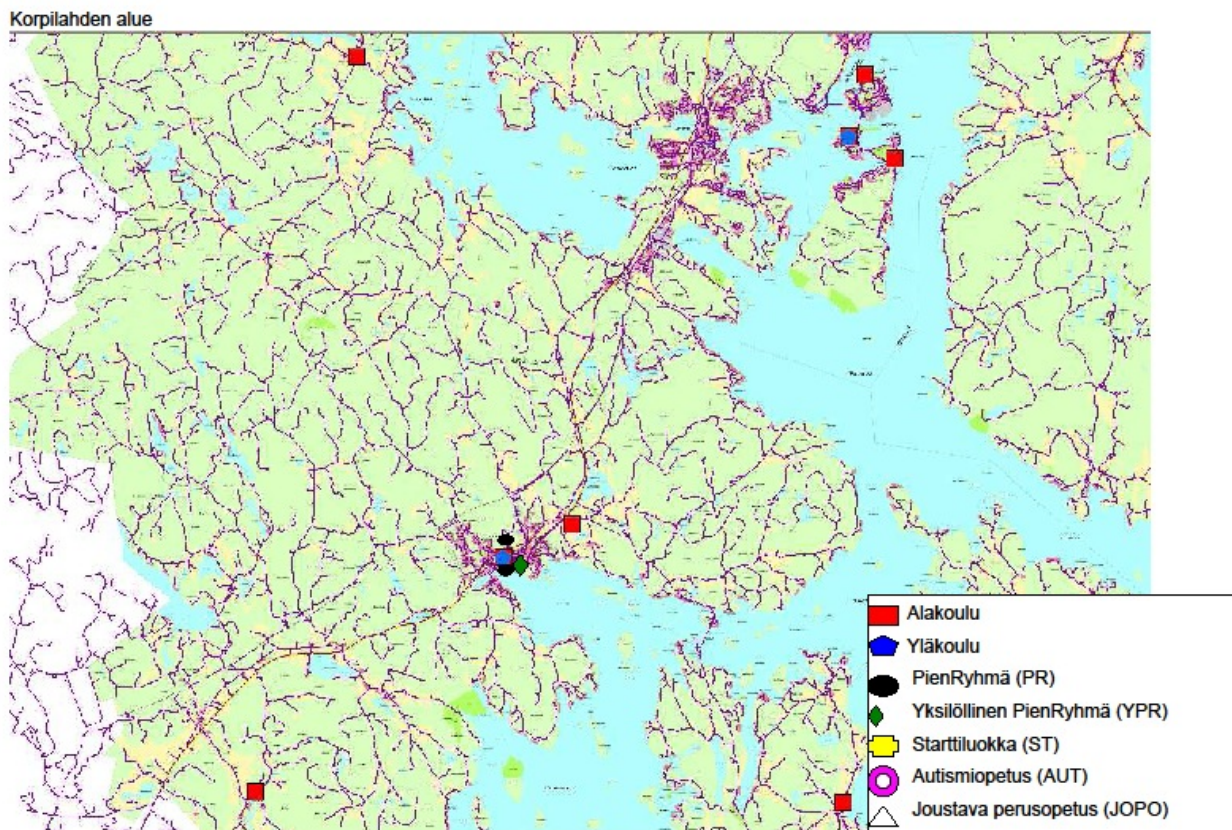
saminen sekä hoidon edellyttämät toimenpiteet, kuten esim. terapiat. Oppilas säilyttää oman koulunsa oppilaspaikan koko sairaalaopetuksen ajan.

Sairaalakoulu toimii perustehtävänsä lisäksi erityiskouluna oppilaille, jotka tulevat oppimisen ja/tai koulunkäynnin pulmien vuoksi tukijaksoille. Tukijaksojen (n 6 viikkoa) tarkoituksena on selkiyttää tai arvioida oppimis- ja koulunkäyntitilannetta sekä laatia pedagogisen kuntoutuksen kokonaisu suunnitelma. Lisäksi sairaalakoulu toimii osaamiskeskuksena.

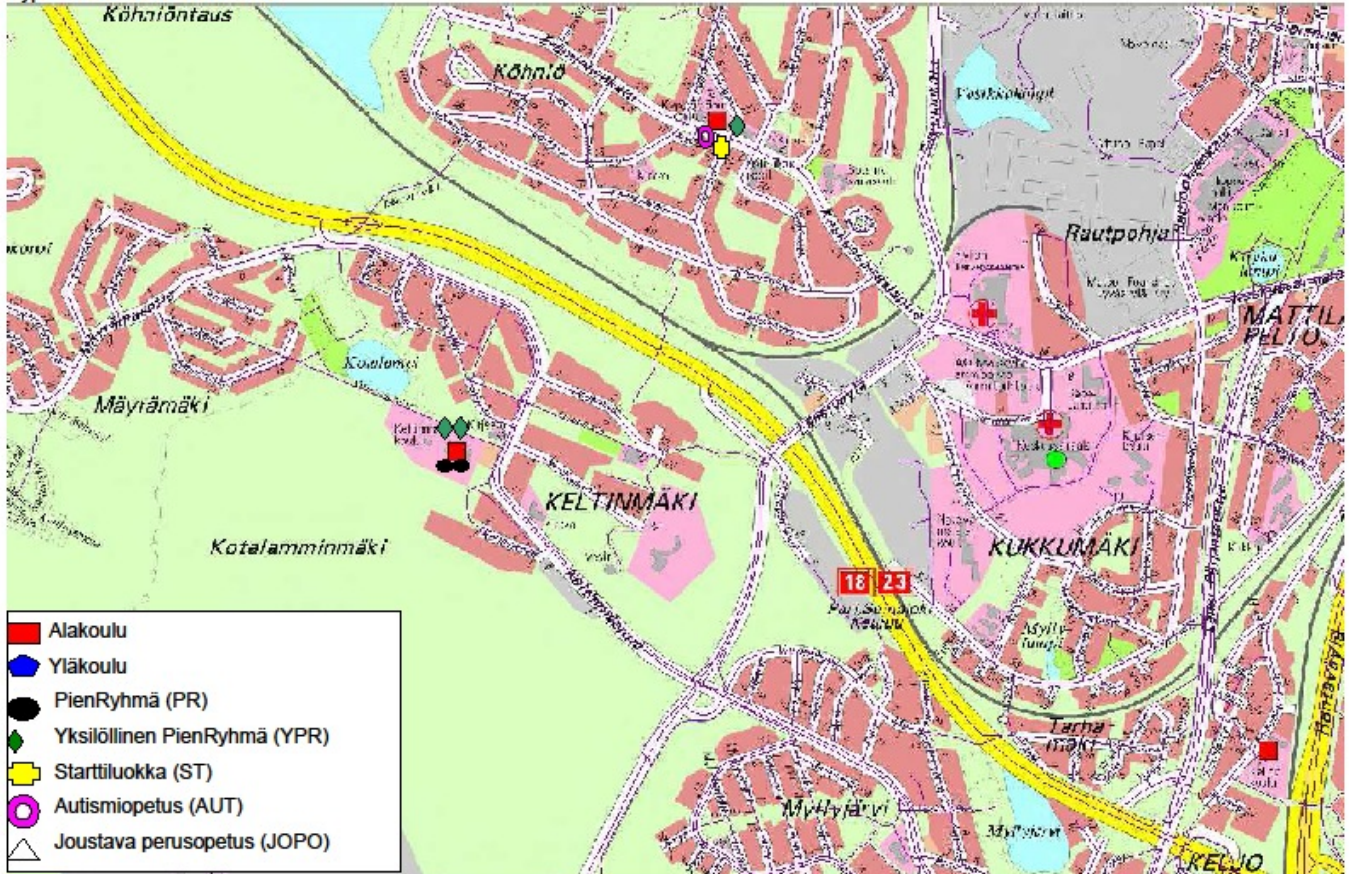
Opetuksen lähtökohtana ovat yleiset perusopetukselle asetetut tavoitteet, sisällöt ja menetelmät. Opetus ja koulun arki edustavat oppilaalle normaalia elämää ja arjen realiteetteja sekä siten säilyttää siteet sairaalan ja hoidon ulkopuoliseen elämään. Koulu ja hoito toimivat tiiviissä yhteistyössä. Opettaja toimii hoitotiimin jäsenenä ja pedagogisena asiantuntijana sekä yhteistyölinkkinä oppilaan omaan kouluun.

LIITTEET:

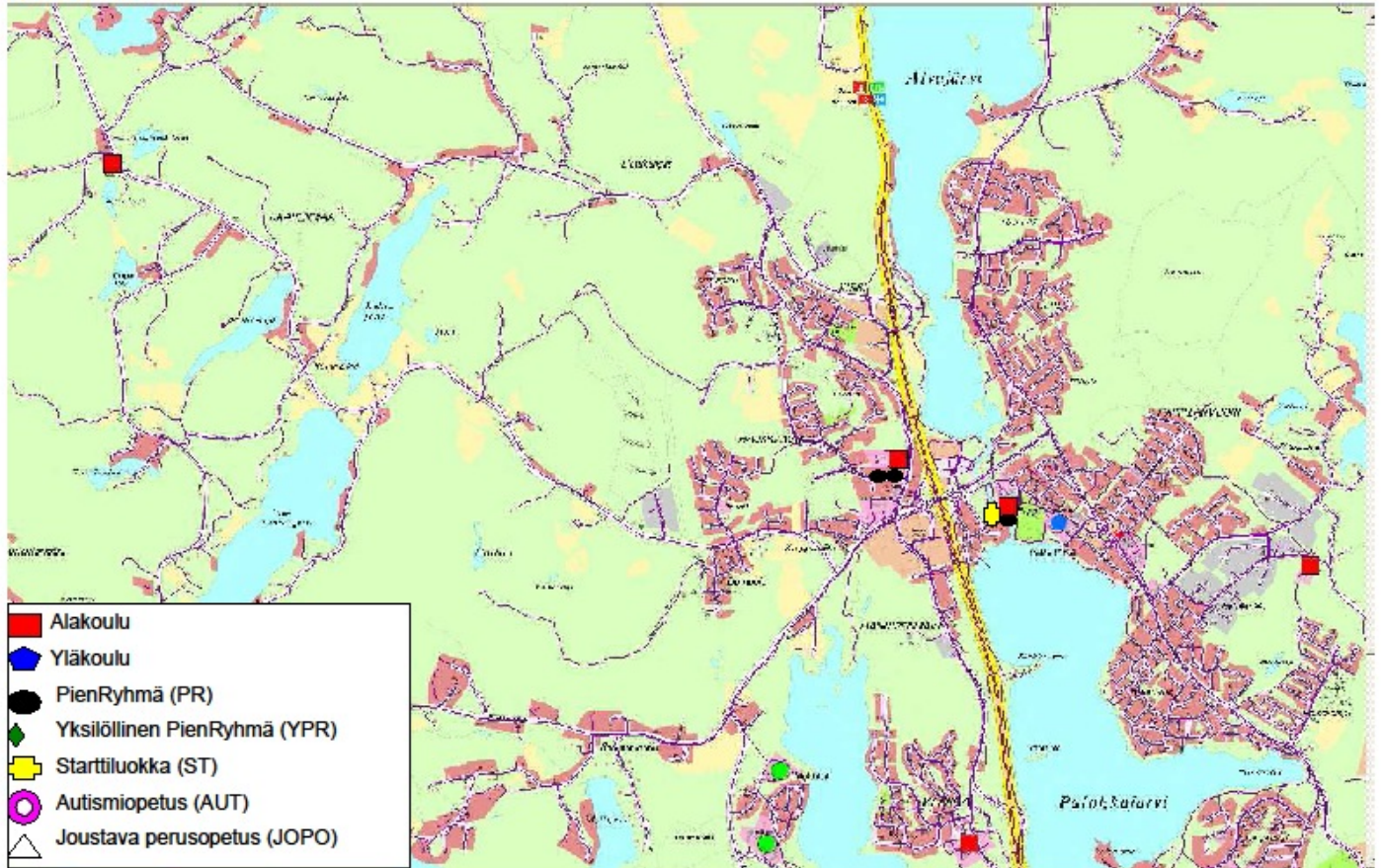
Alueet, 1.-9. luokkien koulut ja tuen järjestäminen alueittain:
Karttalehdet, joissa palvelut merkittyinä

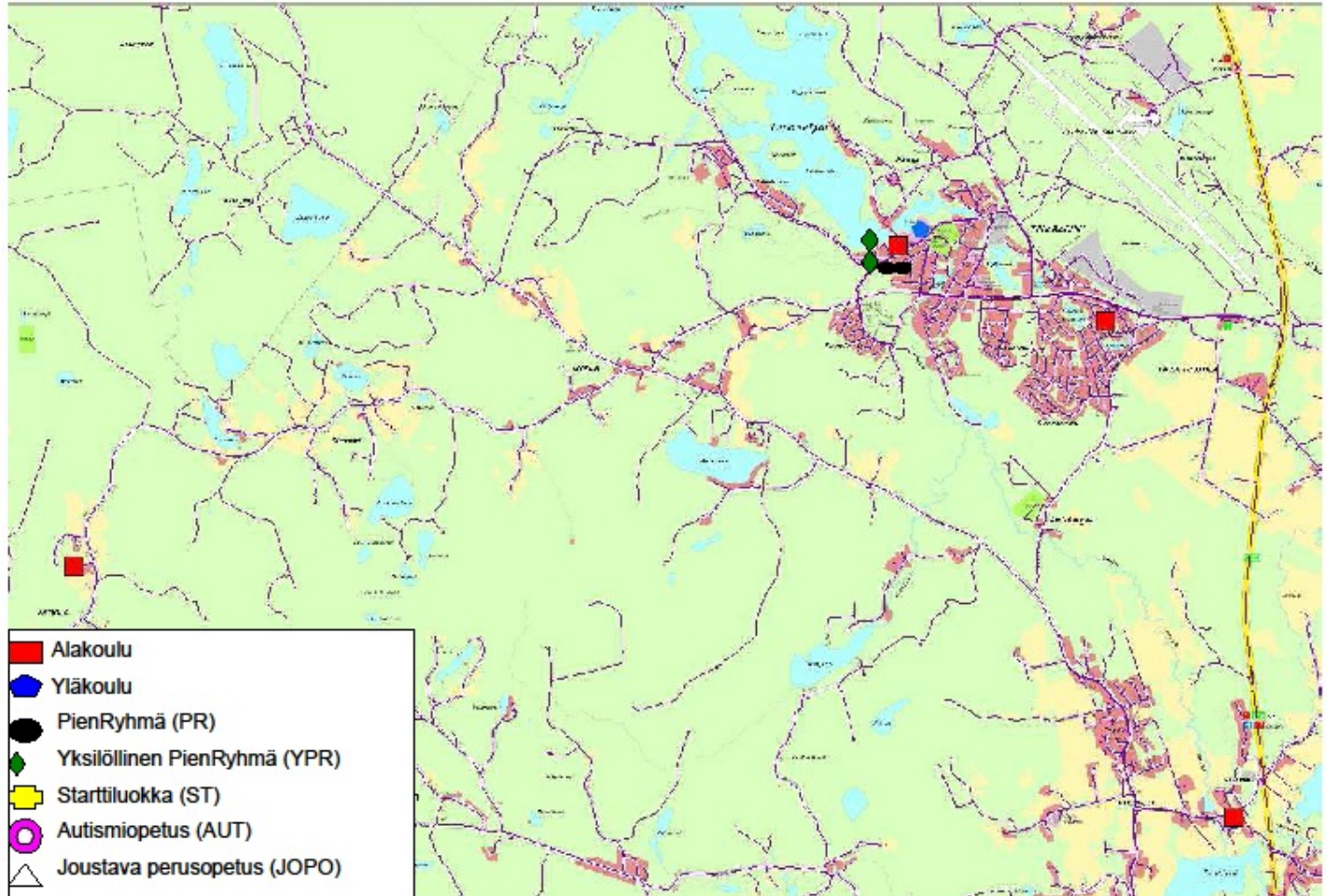
Kypärämäki - Keltinmäen alue

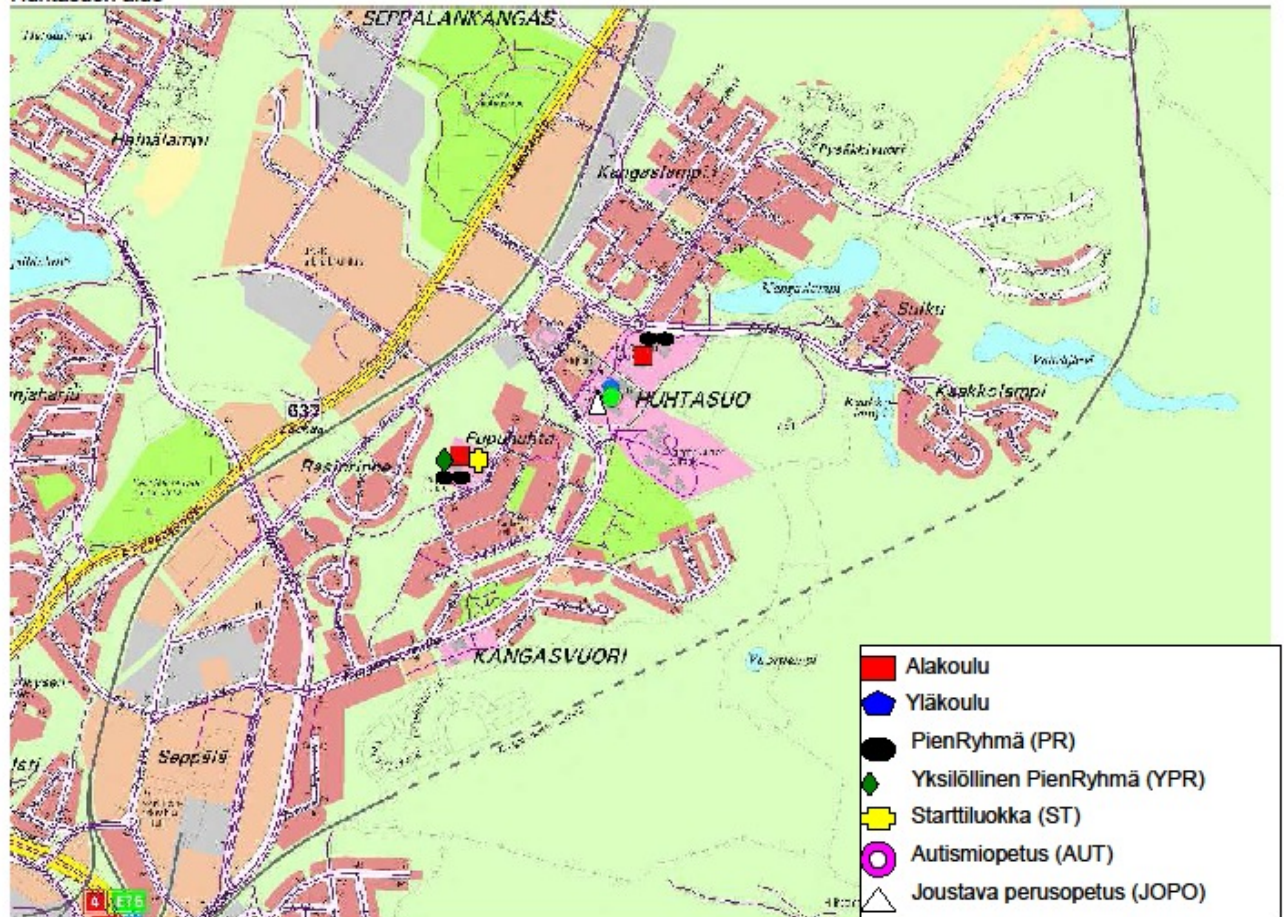
Palokan itäinen alue

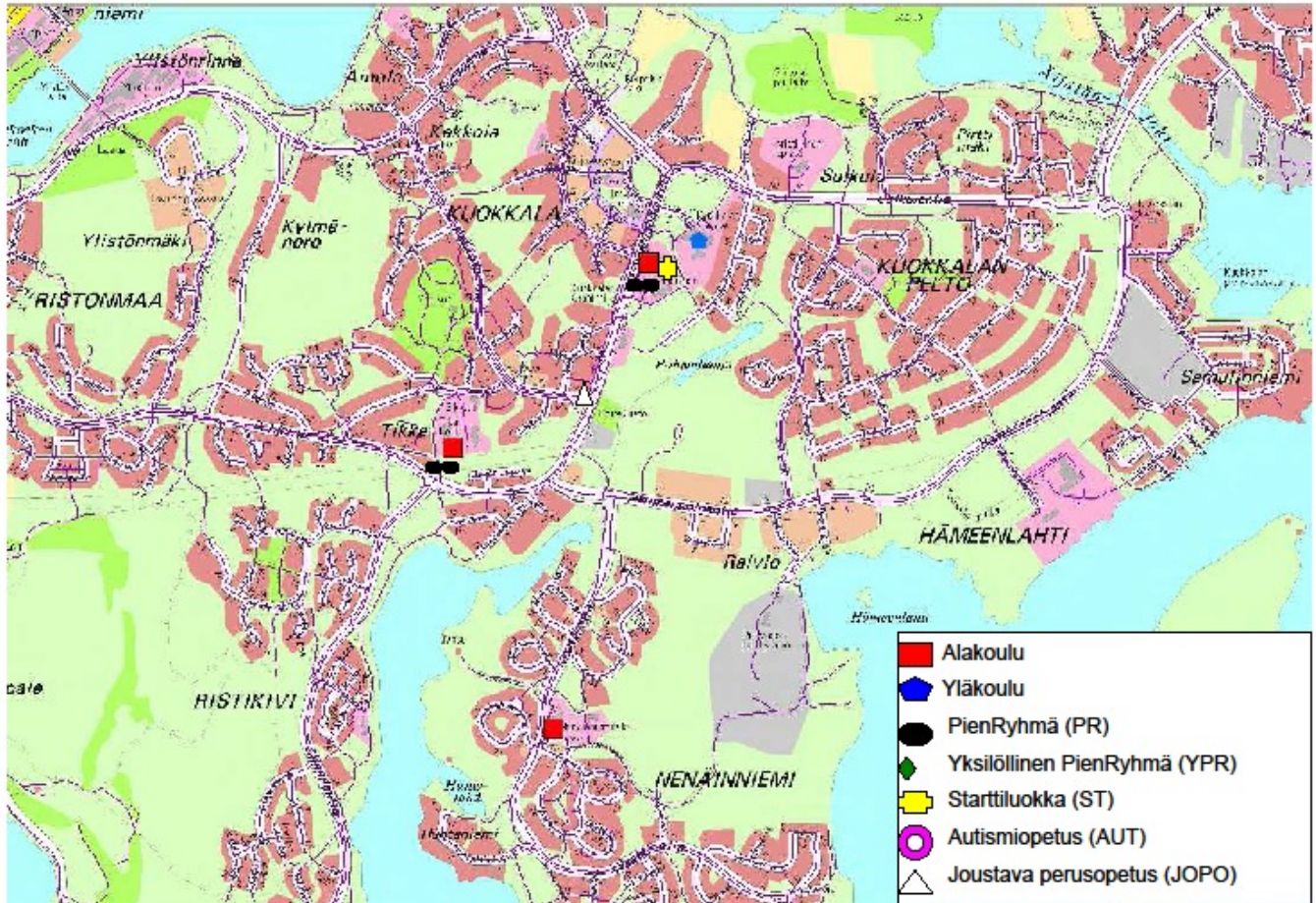
Tikkakosken alue

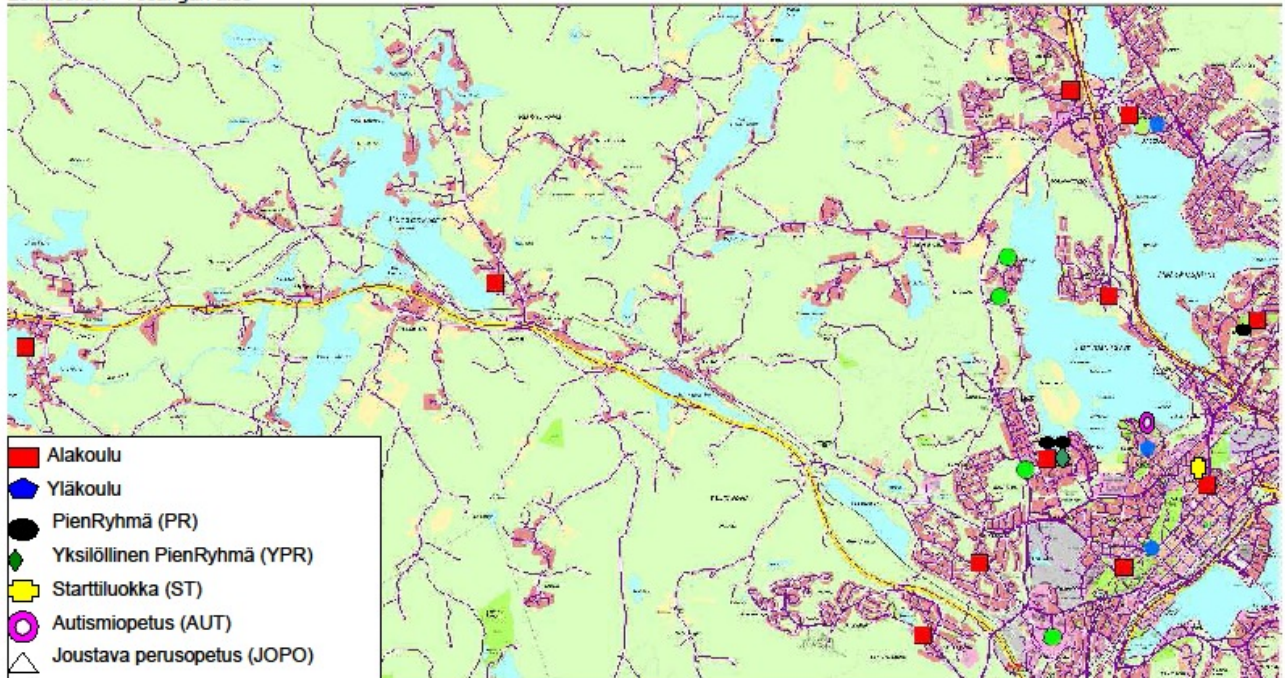
Huhtasuon alue

Kuokkalan alue

Lohikosken - Vesangan alue

Säynätsalon-Keljonkankaan alue

